SPPK počas Okrúhlych stolov na Agrokomplexe

Členovia Predstavenstva Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory počas medzinárodnej výstavy Agrokomplex diskutovali v rámci okrúhlych stolov o klíme, európskych zelených politikách a označovaní nutričných hodnôt potravín na etiketách výrobkov.

Európski poľnohospodári už osem mesiacov pociťujú v praxi novú Spoločnú poľnohospodársku politiku, ktorá bude platná do roku 2027. Každá jedna členská krajina si realizáciu cieľov nastavila podľa vlastného uváženia prihliadajúc na osobitnosti výroby potravín v tej-ktorej krajine. Podľa hlavného poradcu pre klimatické opatrenia Európskej komisie Dušana Chreneka je prioritou každého európskeho producenta vyrábať kvalitné a zdravé potraviny za prijateľné ceny.

„Dá sa to len vtedy, keď majú poľnohospodári stabilný príjem, stabilnú klímu a stabilné životné prostredie. Klíma sa však mení, otepľovanie v Európskej únii stúpa. Teplota sa zvýšila o 2,3 stupňa Celzia oproti predindustriálnemu obdobiu. Požiare, suchá, povodne, zvýšené vlny horúčav - popri tom všetkom musia poľnohospodári vyrábať a starať sa o krajinu. Aj poľnohospodári sa musia prispôsobiť a musia prispieť k zmene súčasného stavu. Hoci sa agrosektor podieľa len cca. 10% na produkcii skleníkových plynov, zmena sa musí udiať aj tu. Som preto rád, že aj na Slovensku od tohto roka zavádzame zelené prvky v krajine s cieľom zlepšiť stav životného prostredia,“ uviedol 18. augusta v úvode okrúhleho stola pre návštevníkmi Agrokomplexu Dušan Chrenek.

Zelení až zelenší

Podľa D. Chreneka sa zmena klímy dosiahne napríklad lepšími opatreniami pre pôdu, zlepšením zachytávania vody v krajine, zlepšením jej stavu, novými technológiami či geneticky lepšie prispôsobenými osivami. Výkonný podpredseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (SPPK) Andrej Gajdoš počas debaty poukázal na niektoré paradoxy, ktoré súvisia s nastavením európskych zelených pravidiel a ich uplatňovaním v praxi.

„Pevne verím, že sa naši poľnohospodári nakoniec zmenenej klíme prispôsobia. S odpoveďou na otázku, nakoľko sa ale vieme prispôsobiť samotným európskym zeleným politikám, je to už však ťažšie. Často vidíme rozdiel v tom, aké ciele v zelených opatreniach sa nastavia a aká je cesta k nim. Keďže chodím aj na rokovania do Bruselu, viem, o čom hovorím. Poľnohospodári sú v prvej línii, korí musia tieto následky riešiť a cítia to na vlastnej koži. Poľnohospodári za zmenu klímy nemôžu, najväčším nepriateľom nie je krava. Niekedy mám zo zelených politík pocit, že ideme zabiť jednu kravu, aby sme mohli pridať dve sedadlá v lietadle,“ uviedol v diskusii Andrej Gajdoš.

Zaburinené Slovensko

Príkladom kostrbatej cesty k zeleným opatreniam sú aj zarastené biopásy a úhor. O zaburinenom Slovensku sa tak viedli reči nielen počas úvodného ceremoniálu pri otvorení výstavy Agrokomplex, ale aj v rámci diskusných stolov. 53% zapojených podnikov do ekoschém: je to úspech alebo nie? Tak stála otázka v diskusii. Podľa Andreja Gajdoša potrebujeme dáta na objektívne zhodnotenie, akou optikou sa budeme na realizáciu pozerať - či cez počet zapojených podnikov alebo výmeru pôdy, na ktorej tieto podniky hospodária.

Jednoznačnú prioritu bude mať preto modifikácia Strategického plánu Spoločnej poľnohospodárskej politiky 2023-2027, aby sme si vedeli do budúcna nastaviť ekoschémy vhodnejšie a lepšie šité na podmienky Slovenska.

Označovanie potravín

Sobotňajší okrúhly stôl počas Agrokomplexu bol venovaný grafickému označovaniu výživových údajov na obale potravín. Je to ďalšia téma, ktorú rieši Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora. Usporiadala k nej už vlani okrúhly stôl, ktorého sa zúčastnili zástupcovia hlavných štátnych inštitúcií pôsobiacich v oblasti hygieny a kontroly potravín, ministerstiev a potravinárskych subjektov.

Člen Predstavenstva SPPK a podpredseda Únie potravinárov Slovenska (ÚSP) Adrián Šedivý uviedol

v Nitre viacero dôvodov nesúhlasného stanoviska SPPK a ÚPS k označovaniu formou Nutri-Score. Tento systém dobrovoľného označovania, ktorý preferujú najmä veľké nadnárodné potravinárske koncerny a niektoré obchodné reťazce, sa nepozdáva slovenským potravinárov združeným v SPPK a ÚPS. Nutri-Score niektoré potraviny neodôvodnene diskriminuje a neprávom vytvára dve kategórie - dobrých a zlých potravín.

„Ak máme zavádzať akýkoľvek systém označovania, tak musí byť postavený na riadnych vedeckých poznatkoch. Nemôžeme podporovať zavádzanie spotrebiteľa, ktorý bude nesprávne nastavenou grafikou na obale potraviny uvedený do omylu. To by mohlo viesť až k fatálnym škodám na zdraví obyvateľstva, a to nemôžeme dopustiť,“ dodal A. Šedivý.

Ako príklad uviedol umelé sladidlo aspartám, ktoré nedávno WHO označila za potenciálny karcinóm a pritom nápoje s jeho obsahom označuje systém Nutri-Score za zdravé potraviny.

„Je to aj o vzdelaní spotrebiteľov, aby pozorne čítali etikety, a to aj na zadných stranách potraviny. Len samotný grafický semafor je veľmi slabým na to, aby sme stopercentne povedali, či ide o potraviny škodlivé alebo zdravé. Je to obrovská zodpovednosť, ktorá sa dáva do rúk tým, ktorí budú rozhodovať o konečnej podobe nutričného označovania výživových hodnôt na obale potravín,“ zdôraznil Adrián Šedivý.